

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____

din _____

Chişinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind confiscarea civilă

Guvernul **HOTĂRĂŞTE**:

Se aprobă şi se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind confiscarea civilă.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul justiţiei

Ministrul finanţelor

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E privind confiscarea civilă

Capitolul I Dispoziții generale

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

(1) Scopul prezentei legi este apărarea intereselor statului și ale societății împotriva corupției, criminalității organizate, spălării banilor și finanțării terorismului, prin prevenirea și descurajarea activităților infracționale profitabile, asigurându-se că persoanele nu beneficiază de pe urma comportamentului ilicit al acestora.

(2) Prezenta lege reglementează temeiurile juridice, condițiile de inițiere și de desfășurare a procedurii de confiscare civilă a bunurilor.

(3) Prezenta lege se aplică bunurilor aflate pe teritoriul Republicii Moldova sau în afara teritoriului, deținute, direct sau indirect, de către cetățenii Republicii Moldova sau, în cazurile prevăzute de prezenta lege, de către cetățenii străini și apatrizi, precum și de către persoanele juridice rezidente sau nerezidente ale Republicii Moldova.

(4) Confiscarea civilă se aplică în conformitate cu prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și prezenta lege.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

beneficiar efectiv - persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau juridică ori beneficiar al unei societăți de investiții sau administrator al societății de investiții, ori persoană în al cărei nume se desfășoară o activitate sau se realizează o tranzacție și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni sau din dreptul de vot al persoanei juridice ori asupra bunurilor aflate în administrare fiduciară;

bunuri - mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporeale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active);

investigator financiar - angajat al Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale care efectuează investigații financiare;

investigații financiare - totalitatea acțiunilor desfășurate de investigatorul financiar în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a

Bunurilor Infracționale, în scopul identificării bunurilor care nu sunt justificate din surse legale și care pot face obiectul confiscării civile;

membru de familie - soțul/soția, concubinul/concubina, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținere;

persoană apropiată – persoana înrudită prin sânge sau prin adopție (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

persoană asociată - _persoană prin intermediul căruia subiectul prevăzut la art. 3 alin. (2) deține controlul sau prin intermediul căruia este beneficiarul în ultimă instanță asupra unuia sau mai multor bunuri ale acesteia.

Capitolul II

Condițiile confiscării civile

Articolul 3. Condițiile și temeiurile confiscării civile

(1) Confiscarea civilă constă în trecerea, forțată și cu titlu gratuit, în proprietatea statului a bunurilor unei persoane atunci când instanța de judecată consideră că sunt motive întemeiate de a considera că aceste bunuri nu sunt justificate/obținute din surse legale. Confiscarea civilă se aplică dacă se constată o diferență ce depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern, dintre veniturile legale și bunurile deținute ale subiecților prevăzuți la alin. (2).

(2) Confiscării civile sunt supuse bunurile care nu pot fi justificate prin venitul legal al:

a) persoanelor care au fost condamnate pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 158, 165, 165¹, 168, 206, 206¹, 208¹, 217¹, 217³, 218 - 220, 236 - 240, 242¹-243, 248 - 249, 279, 283, 284, 324 - 328, 327, 328, 330², 332¹-335¹-și 362¹ din Codul penal, dacă nu a fost aplicată confiscarea extinsă;

b) persoanelor care au fost recunoscute în calitate de bănuite sau învinuite de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. de art. 158, 165, 165¹, 168, 206, 206¹, 208¹, 217¹, 217³, 218 - 220, 236 - 240, 242¹- 243, 248 - 249, 279, 283, 284, 324 - 328, 327, 328, 330², 332¹- 335¹-și 362¹ Codul penal, dar urmărirea penală a fost încetată, clasată sau s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală și în cadrul urmăririi penale a fost aplicat sechestrul pe bunurile acestor persoane în scopul asigurării unei eventuale confiscări speciale și/sau confiscări extinse;

c) persoanelor care sunt bănuite, învinuite sau inculcate de comiterea unei infracțiuni dacă:

1. procesul penal a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție, a intervenit decesul, a fost aplicată amnistia, sau liberarea de răspundere penală,

2. urmărirea penală a fost suspendată în caz de refuz de lipsire a persoanei de imunitate sau în caz de refuz de extrădare a persoanei de către un stat străin,

3. precum și în cazul existenței unei hotărâri a instanței de judecată de încetare a procesului penal pe aceleași temeiuri;

d) membrilor de familie sau persoanelor asociate unei persoane indicate la alin. (2) lit. a) - c);

e) subiecților declarării averii și intereselor personale în privința cărora a fost emis un act de constatare privind diferența substanțială între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă.

(3) Dacă dreptul de proprietate asupra bunurilor menționate la alin. (1) sau o parte a acestuia au fost transferate către o altă persoană fizică sau juridică, care știa sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului dreptului de proprietate a fost de a evita o eventuală confiscare a bunurilor, atunci bunurile se confiscă de la persoana respectivă.

(4) În cazul în care bunurile menționate la alin. (1) nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

Articolul 4. Subiecții cu drept de sesizare a instanței de judecată

(1) Cererea de chemare în judecată de confiscare civilă în cazurile prevăzute la art. 3 alin. (2) lit. a) - d) se depune de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale și se examinează de un judecător/complet specializat, în condițiile prezentei legi.

(2) Cererea de chemare în judecată de confiscare civilă în cazurile prevăzute la art. 3 alin. (2) lit. e) se depune de către Autoritatea Națională de Integritate și se examinează de un judecător/complet specializat, în condițiile prezentei legi.

Articolul 5. Termenul de prescripție

(1) Cererea de chemare în judecată de confiscare civilă poate fi depusă în termen de:

a) 3 ani de la rămânerea definitivă a sentinței de condamnare;

b) 5 ani de la rămânerea definitivă a ordonanței de încetare a urmăririi penale, scoatere de sub urmărire penală sau, după caz, a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus încetarea procesului penal;

c) 6 luni din momentul în care actul de constatare al Autorității Naționale de Integritate prin care se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către persoana supusă verificării rămâne definitiv.

(2) Termenul de prescripție se suspendă în cazul revizuirii procesului penal sau reluării urmăririi penale.

(3) În cazul în care au fost adoptate mai multe hotărâri în raport cu subiectul supus investigației, termenul de prescripție se calculează de la data când ultima hotărâre a rămas definitivă.

Articolul 6. Raportul între procesul civil și procesul penal

(1) În cazul în care persoana este bănuită, învinuită de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 3, procesul civil de confiscare poate fi inițiat doar după rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată sau a ordonanței procurorului.

(2) Atunci când, în cursul unei proces de confiscare civilă aflat pe rolul instanței de judecată, persoană este bănuită sau învinuită de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 3 alin. (2), procesul civil de confiscare continuă.

Capitolul III **Investigațiile financiare**

Articolul 7. Inițierea investigațiilor financiare

(1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate iniția investigațiile financiare din oficiu sau la sesizarea procurorului sau organului de urmărire penală după rămânerea definitivă a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, încetare și/sau clasare a urmăririi penale sau, după caz, a hotărârii instanței de judecată.

(2) Investigațiile din oficiu se inițiază dacă Agenția a fost sesizată de către persoane fizice sau juridice sau dacă în cadrul activității sale au fost stabilite circumstanțele prevăzute de prezenta lege.

(3) Investigațiile financiare se extind asupra bunurilor care au fost dobândite cu 10 ani înainte de pronunțarea actelor menționate în art. 3, dar nu mai mult de 5 ani până la pornirea urmăririi.

Articolul 8. Desfășurarea investigațiilor financiare

(1) Investigațiile financiare sunt efectuate de investigatorii financiari ai Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Legii nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

(2) În cadrul desfășurării investigațiilor financiare, investigatorul financiar este în drept:

a) să solicite de la persoane fizice și persoane juridice de drept public și privat, rezidente și nerezidente, cu titlu gratuit, documente, informații și explicații necesare pentru efectuarea investigațiilor financiare;

b) să inițieze cooperarea internațională cu autorități similare străine, organizații și asociații internaționale;

c) să solicite înghețarea bunurilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

(3) Procedura de efectuare a investigațiilor financiare este reglementată de metodologia, aprobată de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

(4) La solicitarea investigatorului financiar, persoana care este proprietar al bunului sau beneficiar efectiv este obligat să prezinte în termen de 30 zile de la recepționarea solicitării, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative referitor la sursele legale de dobândire a bunului investigat.

(5) În cazul în care persoana prevăzută la alin. (4) prezintă documente care confirmă sursele legale de dobândire a bunului investigat, investigatorul financiar recurge la verificarea subsecventă a sursei legale de dobândire a bunului respectiv cu referire la persoana de la care s-a asigurat transferul dreptului de proprietate către persoana de la alin. (4).

(6) Investigațiile financiare se efectuează în termen de cel mult 6 luni. Termenul de efectuare a controlului poate fi prelungit până la 18 luni ținând cont de complexitatea cazului, comportamentul părților și a autorităților relevante.

Articolul 9. Drepturile și obligațiile subiectului supus investigației financiare

(1) Subiectul supus investigației financiare are dreptul:

- a) de a fi informat despre efectuarea investigației și decizia finală;
- b) să prezinte date și informații suplimentare, pe care le consideră necesare, inclusiv evaluarea proprie a valorii reale a bunurilor;
- c) de a fi asistat de un reprezentant (un avocat sau un avocat stagiar);

(2) La solicitarea investigatorului financiar, subiectul supus investigației este obligat să prezinte documentele confirmatoare privind legalitatea veniturilor.

Articolul 10. Finalitatea investigațiilor financiare

(1) Dacă în cadrul controlului se constată că sunt temeiuri rezonabile de a considera că bunurile au fost dobândite în mod ilicit deoarece nu sunt justificate de veniturile legale ale subiectului supus controlului, investigatorul financiar înaintează cererea de chemare în judecată privind confiscarea civilă.

(2) Dacă în cadrul controlului se constată că bunurile dobândite sunt justificate de sursele legale ale subiectului supus controlului, investigatorul financiar încetează controlul, despre care fapt informează persoanele interesate și procurorul, dacă controlul a fost inițiat la sesizarea procurorului.

(3) În cazul în care se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, investigatorul financiar sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat.

Capitolul IV

Procedura de confiscare civilă a valorii averii nejustificate în baza actului de constatare a Autorității Naționale de Integritate

Articolul 11. Condițiile prealabile de inițiere a procedurii de confiscare civilă

(1) Confiscarea civilă a averii nejustificate deținute de o persoană se solicită în urma constatării de către Autoritatea Națională de Integritate a unei diferențe substanțiale între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului.

(2) Constatarea diferenței substanțiale între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului se realizează în rezultatul efectuării de către Autoritatea Națională de Integritate a unui control al averii și al intereselor personale în condițiile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Articolul 12. Inițierea procedurii de confiscare civilă și acțiunile conexe

(1) În situația în care se constată o diferență substanțială între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului, Autoritatea se adresează în instanța de judecată în vederea confiscării civile în folosul statului a valorii averii nejustificate. Acțiunea respectivă se depune în termen de 6 luni din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, actul de constatare a existenței unei diferențe substanțiale între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului rămâne definitiv la expirarea termenului de contestare menționat la art. 36 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 sau, dacă este contestat, în momentul în care acesta este menținut printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Din momentul emiterii actului de constatare, persoana supusă controlului nu poate înstrăina și nici încheia alte acte juridice de dispoziție asupra bunurilor prevăzute la art. 90 alin. (2) lit. a și d) din Codul de executare. Interdicția menționată operează de drept și încetează la data:

a) expirării termenului de 6 luni din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, în situația în care în acest interval de timp Autoritatea nu a depus în instanță o acțiune prin care să solicite confiscarea civilă în folosul statului a valorii averii nejustificate;

b) rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care acțiunea Autorității prevăzute la lit. a) a fost respinsă;

c) rămânerii definitive a hotărârii judecătorești emise în procedura de contencios administrativ în care a fost anulat integral actul Autorității prin care se constată o diferență substanțială între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului.

(4) În cazul în care interdicția prevăzută la alin. (3) vizează bunuri, drepturile reale asupra cărora se supun înregistrării, Autoritatea este obligată, cel târziu în ziua imediat următoare din momentul emiterii actului de constatare, să sesizeze posesorul registrului corespunzător cu privire la emiterea actului respectiv. Posesorul registrului urmează să noteze în acesta faptul emiterii de către Autoritate a actului de constatare a existenței unei diferențe substanțiale între averea dobândită în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă de persoana supusă controlului, precum și interdicția legală de înstrăinare și de încheiere a altor acte juridice de dispoziție cu referire la bunul înregistrat pe numele persoanei supuse controlului. Prin excepție de la art. 436 alin. (1) din Codul civil, pentru efectuarea notării în condițiile prezentei prevederi nu este necesar consimțământul autentic al persoanei supuse controlului sau al oricărei alte persoane îndreptățite.

(5) În situațiile prevăzute la alin. (4), Autoritatea va solicita de la posesorul registrului corespunzător, subsecvent, notarea cu referire la bunul înregistrat pe numele persoanei supuse controlului a acțiunii judiciare intentate de Autoritate privind confiscarea civilă în folosul statului a valorii averii nejustificate.

(6) Radierea notărilor realizate în conformitate cu prevederile alin. (4) și (5) se realizează la cererea oricărei persoane interesate, care urmează să prezinte actele justificative ce ar confirma existența temeiurilor prevăzute la alin. (4) lit. a)-c).

Capitolul V

Executarea hotărârilor judecătorești

Articolul 14. Comunicarea hotărârilor judecătorești privind confiscarea civilă

Hotărârea judecătorească rămasă definitivă prin care se dispune confiscarea civilă se transmite Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale sau Autorității Naționale de Integritate, spre informare, și Serviciului Fiscal de Stat spre executare.

Articolul 15. Procedura de executare a hotărârilor judecătorești

(1) În cazul în care se dispune confiscarea civilă, bunurile vor fi valorificate prin vânzare la licitație, în conformitate cu procedura stabilită de Guvern, sau, după caz, vor fi transmise în proprietatea statului.

(2) În cazul licitației, prețul de pornire nu poate fi mai mic decât valoarea bunului stabilită în baza expertizei.

(3) Procedura începută potrivit prevederilor prezentului articol continuă și împotriva moștenitorilor.

Capitolul VI

Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 16. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) Guvernul și autoritățile publice autonome, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor elabora actele normative necesare în vederea punerii în aplicare a prezentei legi și vor aduce actele normative în concordanță cu aceasta.

Articolul 17. - La data intrării în vigoare a prezentei legi:

1. Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245–246, art. 511), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

La articolul 34, alineatul (5) se abrogă;

Capitolul V se abrogă.

2. Articolul 224 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320, art. 466) se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Instanța de judecată poate anula în totalitate un act administrativ individual în cazurile prevăzute la art. 141 alin. (2). În alte cazuri de nulitate, instanța de judecată poate anula în totalitate actul administrativ individual doar în situația în care aceasta a efectuat o analiză concretă cu privire la întrunirea, în cauza examinată, a cerinței prevăzute la art. 141 alin. (1) privind gravitatea viciului ce atrage nulitatea actului administrativ sau, după caz, a cerinței prevăzute la art. 141 alin. (3) privind caracterul determinant al părții lovite de nulitate din cuprinsul actului administrativ, și a ajuns la concluzia întrunirii acestora. Cu ocazia motivării hotărârilor în fond în conformitate cu prevederile art. 226, argumentarea opțiunii instanței de judecată pentru anularea în totalitate a actului administrativ individual în detrimentul soluției de anulare parțială a acestuia este obligatorie.”.

3. Articolul 5 din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-161 art. 251) se completează cu litera j), cu următorul cuprins:

„j) efectuarea investigațiilor financiare și înaintarea în instanța de judecată a cererilor de confiscare civilă”.

4. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 210 din se completează cu alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul sesizării pentru efectuarea investigațiilor financiare în conformitate cu Legea cu privire la confiscare civilă, sechestrul asupra bunurilor se menține și după încetarea procesului penal sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală, pe un termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.”;

Codul se completează cu articolul 285¹, cu următorul cuprins:

„**Articolul 285¹**. Sesizarea privind desfășurarea investigațiilor financiare legate de confiscarea civilă a bunurilor

La încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea de sub urmărire penală, procurorul sesizează Agenția de Recuperare a Bunurilor infraționale în vederea efectuării investigațiilor financiare pentru confiscarea civilă a bunurilor.”.